

İÇİNDEKİLER

Hayranlık	8
İnsan ruhları hayvan bedenlerinde	20
Konuşurlar mı ?	30
Acı çekerler mi ?	43
Onlar için adalet istemeye hakkımız var mı ?	53
Dizin	66

Heudreville, 4 Ağustos

Sevgili küçük Théodora,

Felsefe öğreterek sürdürdüğüm dolu dolu bir varoluşun ardından, ailenin de sana söylediği gibi, hayvanlarla birlikte yaşadığım kırsala çekildim. Tabii ki burada yalnızca hayvanlar yok!

Zaman zaman evimizin yanında bulunan küçük çiftliklerdeki hayvanlarla ilgileniyorum, çiftçilerin bazen yardıma ihtiyacı oluyor. Yeri geliyor tıpkı çocukluğumda öğrendiğim gibi sağılmadan önce ineklerin memelerini yıkıyorum yeri geliyor atları tımar ediyorum. Samanlarını değiştirdiğimde, yemek verdiğimde nasıl beklediklerini, nasıl mutlu olduklarını görmeyi çok seviyorum.

Bir gün, tam da komşularımızın güçlü atı Papillon'u kaşağılarken, birden “penser”(düşünmek ve “panser””tımar etmek” (ikisi de Fransızca)* iki sözcüğün de tamamen aynı

Sevgili okuyucu
Fransız dilinde
yazan yazarın bu
anlatısını bozmak
istemedik.

şekilde söylendiğini fark ettim. Bu beni alt üst etti. İşte o zaman, o hayvanların arasında, felsefe aklımı yeniden meşgul etmeye başladı. Aklıma gelen düşünceleri seninle paylaşmak ve aynı zamanda diğer çocuklara iletmek istedim.

Önümüzdeki tatillerde, seninle birlikte (ama yüz yüze) düşünmeye devam etmek dileğiyle, şefkatle öpüyorum,

Elisabeth

Hayranlık

Bilgelik
Olgular hakkında doğru bilgi birikiminden gelen akla uygun tutum

Simge
Bir kimseyi veya bir şeyi temsil eden işaret

Bu kitabın bulunduğu serinin isminin neden Düşünen Baykuş olduğunu hiç merak ettiniz mi? Bunun nedeni biz filozofların, çocukların onlar için yazdıklarımızı sevmesini, bu kitapları ilgi çekici bulmalarını istememizdir. Ama başka bir neden daha var. O da Roma **bilgelik** tanrıçası Minerva'nın **simgesinin** de baykuş olmasıdır. 19. yüzyılın büyük filozofu Hegel, Minerva'nın kuşunun yalnızca gece öttüğünü yazmıştır.

Felsefi düşüncenin zorunlu olarak uzun insanlık tarihinde ve her birimizin yaşamı için de olduğu gibi geç vakitlerimizde hatta alacakaranlıkta gelen bir varoluş biçimi olduğunu söylemek istemiştir.

Öyleyse, bu serideki kitapları yayımlayanların **Hegel’le** aynı fikirde olmadığını düşünmek gerekiyor! Çocukların felsefeyi okuyup anlayabilmelerine olan inancımızın yanında, felsefenin 6. sınıftan itibaren öğretilebileceğine inanıyoruz. Çünkü o yaşlarda, karnelerini almaktan başka meseleleri olmayan, yalnızca düşünce dünyasını keşfe çıkmak isteyen öğrencilerde **metafizik sorular**, dünyaya katılma zevkine varmak için düşünmekte güçlük çeken

George Wilhelm
Friedrich HEGEL
(1770-1831)
Alman
filozof

Metafizik
sorular
Dünyanın
ve yaşamın
anlamıyla ilgili
olduklarından
ötürü, bilimsel
ya da teknik
sorunlar gibi
çözümeyen
sorular

Modern
zamanlar
Tarihin 16. ya da
17. yüzyılda baş-
latılan dönemi

PLATON
(MÖ 427 civarı -
MÖ 348 ya da 347)
Yunan filozof

ARİSTOTELES
(MÖ 384-MÖ 322)
Yunan filozof

12. sınıf öğrencilerinden dikkat çeki-
ci biçimde fazladır.

Modern zamanlarda, Antik Çağ'da
Platon ve **Aristoteles** kadar önem-
li olan Hegel: "Var olan karşısında
şaşırdığımız andan itibaren filozof
olmaya başlarız." der. Öyle ki, dün-
yadaki olguların varlığı karşısında
çocuklardan daha iyi kim şaşıra-
bilir, kim bunu onlardan daha iyi
sorgulayabilir?

Çocukların hayvanlarla, hayvan-
ların çocuklarla olan özel ilişkisi-
ni bilince, yaşayan bir gizem olan
hayvanın karşısında duyulan hay-
ranlık, küçük insanları düşünmeye
yönlendirebilir. **Bu gizem tanıdık
bir hayvanın bakışıyla karşılaştı-
ğınızda**, onun dünyası ve varlığıy-
la ilgili hisleri hakkında neredeyse
hiçbir şey bilmediğinizi fark ettiği-
niz **anda ortaya çıkar**. Bilmezsınız,

Çünkü o konuşamaz. Omurgalı hayvanlar özellikle memeliler, köpekler, atlar, kediler, inekler, fareler, yarasalar, kirpiller (Evet, onlar da memelidir.) ve elbette ki maymunlar bize oldukça yakındır. Yine de kedinizle uyuyor ya da köpeğinizle oynuyor olsanız bile, onun dünyası hakkında, küçük dostunuzun kafasında ve kalbinde gerçekte neler olup bittiğı hakkında çok az şey bilirsiniz. Yarasalardan bahsetmek bile istemeyiz!

Bu tanıdıklık ve yabancılık karışımının sebebiyet verdiği endişe, insanları düşüncelerini ve duygularını hayvanlar üzerine yansıtmaya, onları kendilerine benzer bulmaya, davranışlarını **yorumlamaya**, onları konuşturmaya, onlara insan, pardon, çocuk muamelesi yapmaya iter. Ancak bu şekilde hayvanın

Yorumlamak
Anlamalı kılma-
ya çalışmak, bir
anlam vermek.

gizemi silinir, hayvanlar kendilerini insanlaşmış bulur. Bu açık bir şekilde onlar karşısında şaşırmayı ne kadar erken bıraktığımızı gösterir. Bu nedenle, hayvan konusunu felsefi olarak ele aldığımızda hayvanlara **antropomorfizm (insan biçimcilik)** yapmamak, **sessizlikleri ve varlıklarının bizi sorguladığını unutacak kadar kendimize benzetmeye çalışmamak gerekir. Hepsinden önemlisi de saçma fikirleri bir kenara bırakmaktır.**

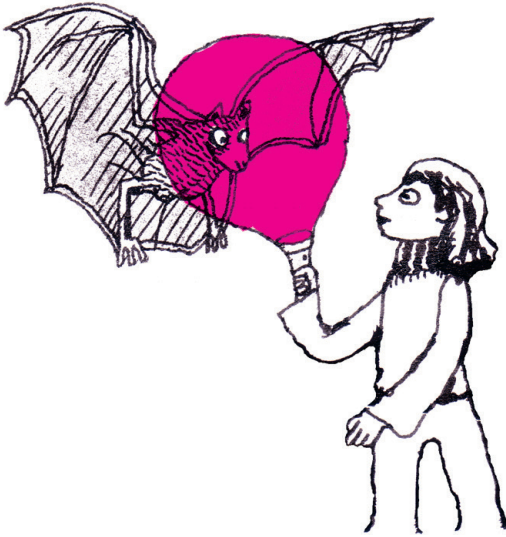
Ancak çelişki, gizem konusuna hemen açıklık getirmek gerekir: Bilimsel bulgularda ilerleme kaydedildikçe hayvanlar karşısındaki şaşkınlığımız azalmak yerine büyük ölçüde artar. Örneğin şempanzelerle **genlerimizin** %98,5 oranında aynı olduğu gerçeği, hayvanat bahçelerinde onlara baktığımızda duy-

Antropomorfizm (insan biçimcilik)
Hayvanlara insana ait nitelik ya da biçim atfetme eğilimi

Gen Kalıtımla taşınan karakteristikler

duğumuz **endişe verici akrabalık hissi**ni artırır. Nasıl olur da canlılar hem bu kadar farklı hem de benzer olabilirler? Hayvanları laboratuvarlarda deneylerde kullanmak yerine onları doğal ortamlarında inceleyen bilim dalı etoloji ile insana en yakın maymunları, primatları inceleyen bilim dalı olan primatoloji

araştırmaları hayvanların davranışlarını açıklayarak onları daha iyi tanımamızı sağlar. Ancak bu bilimler **karşılaştığımız bir hayvanın bakışı karşısında ortaya çıkan soruları** yanıtsız bırakır.

İnsan dışındaki bu canlılar Fransızcada hem *bête* hem de *animal* ola-

